

Ընդդիմությունը Եւրոնախումբի Կոնսակային Բաղադրիչի ղեմ ղայֆարել

Երեկ մեկնարկած Ազգային ժողովի վերջին բաժնի քննարկումները 49 ստորագրությամբ օրակարգ մտցրեցին եւ փնտրությանը հավանությունից հետո ֆինանսական կենսաթուրանքի կոնսակային բաղադրիչի հետաձգմանը վերաբերող իրենց նախաձեռնությունը (հայտարարության տեսքով), որով առաջարկվում է կառավարությանը...

«Վլադիմիր Վլադիմիրի, դա իսկական գործընկերոջ եւ բարեկամի ֆայլ է»

Հայաստանի նախագահն ամենայն մանրամասնությամբ ներկայացրել է Հայաստան ժամանած ռուսաստանյան պատվիրակության կազմը

Վ. ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Համաժողովի աշխատանքներին ռուսական կողմից մասնակցում են կառավարության նախագահի առաջին տեղակալ Իգոր Շուվալովը, 7 դաւնային նախարարներ, 7 նահանգապետներ, «Ռուսաստանի», «Ռոսնեֆտի», «Գազպրոմի», «ՎՆԵՏՏՈՐԱՆԿԻ», ռուսական մի Եւրոպայի խոշոր ձեռնարկությունների ղեկավարներ», երեկ ղեկավարված այցով Հայաստան ժամանած Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինին ողջունելուց հետո իր ելույթը ժամանած ղեկավարության կազմը ներկայացնելով է սկսել Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանը...

կան եւ ստեղծագործական մտավորականության ներկայացուցիչներ: «Մասնակիցների այս ներկայացուցչական կազմը վկայում է լուրջ եւ հետադարձ կապի աշխատանքի անցնելու մեծ հետաքրքրության եւ սրամտության մասին», ասել է Սերժ Սարգսյանը: «Հայ-ռուսական հարաբերությունների աղափարի խորհրդանիշ» դարձած Գյումրիում է, ըստ...

նը՝ ֆինանսական օրենքի այդ բաղադրիչը հետաձգելու եւ նախագծում փոփոխություն անելու հարցը: Զուգահեռ՝ բողոքի գործողություն կար ԱԺ դաւնային մոսկովի փոփոխությունը, որն ի վերջո ուսուցանությունն արգելեց՝ նկատի առնելով անվանական միջոցառումները ՌԴ նախագահի այցի հետ կապված:

Նախաձեռնություն-հայտարարությունը ներկայացնող Արծվիկ Մինասյանը նշեց, որ օրենքի կիրառումը մեկ արդյունք է հետաձգելու եւ նոր արժեքներ ֆինանսական մոսկովում անհրաժեշտ են, քանի որ թե սնտեսադեմ, թե ֆալսիֆիկացիոն առումով եւ սոցիալական արդարության տեսակետից երկրի վիճակն այժմ անհամապատասխան է կենսաթուրանքային համակարգի դաւնային կոնսակային բաղադրիչի ներդրմանը, ու եթե մարդն աղքատի է համար կենսական միջոցներ չունի, անհմաս է նրան խնայողություն դաւնային...

Իրաքի արտոնահանքային Երեւանում

Հայաստանի արտոնահանքային Երվարդ Նալբանդյանի հրավերով երեկ երկօրյա դաւնային այցով Հայաստանում է ժամանել Իրաքի արտոնահանքային Զեքարին:

Իրաքի արտոնահանքային կրկնուրի հանրապետության նախագահ Սերժ Սարգսյանը: Զեքարին Զեքարին հանդի-

րումներ կունենա Ազգային ժողովի նախագահ Զովիկ Աբրահամյանի եւ փոխվարչապետ, հայ-իրաքյան միջկառավարական հանձնաժողովի համանախագահ, սարածային կառավարման նախարար Արմեն Գեւորգյանի հետ:

Այսօր՝ դեկտեմբերի 3-ին տեղի կունենան Հայաստանի եւ Իրաքի

արտոնահանքային նախարարների բանակցությունները, ինչին կհետեւի համատեղ մամլո ասուլիս:

Նույն օրը Իրաքի արտոնահանքային կայքի Ծիծեռնակաբերդ, որտեղ հարգանքի տուրք կմատուցվի Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին:

Վ. Պ.

«Ալ Ջազիրա» հեռուստաալիքը Հայոց ցեղասպանության փաստի մասին ֆիլմ է ցուցադրել

«Ալ Ջազիրա» հեռուստաալիքը Հայոց ցեղասպանության փաստը լուսաբանող ֆիլմ է ցուցադրել: Ինչպես հաղորդում է «Արմենիոն»-ը, ֆիլմում խոսվել է նաեւ այն մասին, որ ԱՄՆ կողմից Հայոց ցեղասպանության ճանաչմանը խոչընդոտելու համար Թուրքիան աշխատում է օգտագործել Միացյալ Նահանգներում զսնվող հրեական լոբբին:

Հեռուստաալիքը նշել է, որ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցը ֆինանսվել է Իսրայելի խորհրդարանում, սակայն այդ հարցում դեռ վերջնական որոշում չի ընդունվել: «Ալ Ջազիրա»-ն ընդգծում է, որ չնայած Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցում Իսրայելում

հայկական համայնքի լոբբիստական գործողություններին, Իսրայելական կառավարությունը չի ցանկանում ավելի վաստակել հարաբերությունները Թուրքիայի հետ:

«Անհամաձայնություն Միջերկրական ծովում» կոչված ֆիլմում «Ալ Ջազիրա»-ն անդրադարձել է նաեւ թուրք-իսրայելական վաթսուցած կապերին, Իսրայել-Պաղեստին հակամարտությանը, Գազայում տեղի ունեցած զարգացումներին, Միջերկրական ծովում հույների բնական զազի մեծ դաւնային հայտնաբերելու հարցին, Իսրայելի ու Կիպրոսի միջին առեւտրային եւ Ադրբեյջանի հետ Իսրայելի ռազմավարական հարաբերություններին:

Տերթի է կանգնած Ս. Սոֆիա՞ն

ՈՒՔԵՆ ՆԱՅԻՄՈՒՅԱՆ Մոսկվա

Վերջերս Մոսկվայի իմամը ուղղափառ ռուսներին առաջարկել էր մուսուլմաններին վարձակալության հանձնել իրենց... եկեղեցիները: Զգո՞ւմ ե՞ք, ռուս մացիոնալիստների արտահայտությամբ, ֆրիսոնեագրերով Եվրոսոֆի ալիսահարույց ազդեցությունը: ԶԷ՞ որ երբեմնի հիւրավոր ֆրիսոնեական բարձրագույն ֆալսիֆիկացիոն օրրանում այսօր եկեղեցի վաճառելը կամ վարձակալության հանձնելը սովորական երեւոյթ է դարձել: Մարդկանց կանխամտածված ասվածագրվում են եւ Եվրոպայի դասարկվող եկեղեցիները տեղի մուսուլմանների համար դաւնային են սուկ առուծալի առարկա, ինչից էլ դաս են ֆաղում իսլամի ռուսաստանցի գաղվանները: Պատմության մեջ հազվադեպ են եղել, երբ ֆրիսոնյաները մզկիթը դարձրել են եկեղեցի (առավել

հիշատակվում է Կորոզվայի սաւնարը): Բայց մուսուլմանների համար այդ իմաստով ոչ մի «սրբություն» գոյություն չի ունեցել եւ չունի. գմբեթի խաչը փոխարինի կիսալուսնով՝ եւ ամեն ինչ կարգին է:

Զի կարելի ասել, թե ռուսական եկեղեցիները եւս դասարկվում են: Լրիվ հակառակը, դրանք միշտ մարդաւաս են, կառուցվում են

հազարավոր նոր եկեղեցիներ, հասկալիքներ երկայնիս դաւնային Կիրիլի օրոք հոգեւոր կյանքը վերել է աղբյուր: Ռուսաստանցի մուսուլմանները դա չեն կարող չնկատել, սակայն, ինչպես ասվեց, նրանք աչի առաջ ունեն մզկիթավորվող (կառուցվող, գմբեթավոր, վարձակալվող) Եվրոպայի տեսանելի օրինակ:

Մ. Խ.

Տես էջ 8

Բանի հոգով կարող են ամրել 13 ֆմ սենյակում «Ճամանակակիր» կազմակերպության արդեն 25 սարիք

Երևանի Ավան համայնքի Աճառյան փող. 1-ին նրբանցքի թիվ 20/3 շենք (նախկին դրոֆ-սեխուսումնարանի հանրակացարան) Արթուրյանի փախսականների ընթացքում արդեն 25 սարիք սենյակում են այս «Ճամանակակիր» կոչված կացարաններում:

Այս ընթացքում 3 նախագահ, 12 վարչապետ եւ բազմաթիվ այլ ղեկավարներ են փոխվել, բայց նրանց խնդիրը մնում է անլուծելի: 25 սարիք, մեղմ ասած, ֆիչ ժամկետ չէ, հասկալի է այն դեպքում, երբ այդ մարդիկ ամրանում են կոմունալ հարմարություններից զուրկ փոքրիկ հանրակացարանային սենյակներում: Այս սարիքների ընթացքում 25 սարիք առաջ մանկահասակ երեխաներն արդեն իրենք են ընթացիկ կազմել եւ բազմադրամ ընթացիկներով բնակվում են 13 ֆմ մակերեսով սենյակներում: Վառ երեակայություն է ղեկավարում երեխաները, որ այդ փոքրիկ սենյակները կարող են ծառայել միաժամանակ որդես մեծահասակ, հյուրասենյակ եւ խոհանոց, իսկ սամահագույցը միայն մեկն է ամբողջ հարկի համար: Սակայն այն, ինչ մեզ համար երեակայություն է, այս մարդկանց համար սառաթափ առօրյա է արդեն 25 սարիք:

Խմբագրություն դիմած հանրակացարանի բնակիչները նշում են, որ 2004-ին նախատեսվել էր վերակառուցել հանրակացարանի շենքը, ինչն այդպես էլ չկատարվեց, թեև շինարարական կազմակերպությունների մրցույթ էր հայ-

տարվել: Այժմ՝ արդեն 8 սարիք, նրանց հարցն այդպես էլ չլուծված է մնացել: 2010-ից հետո, փախսականներին բնակարանով ապահովելու նպատակով ղեկավարվող գումար չի հասկացվել, թեև կա կառավարության 2004թ. մայիսի 20-ի որոշումը, ըստ որի Երևանում բնակվող փախսականները ղեկավարված ապահովված լինելու պահանջներով: Սակայն որոշումը մնացել է թղթի վրա, իսկ փախսականները՝ իրենց 13 ֆմ մակերեսով, առանց կոմունալ հարմարությունների սենյակներում: Հույս կար, որ փախսականներին նվիրված դոնոր երկրների կոմիտեի կողմից ֆինանսավորված, որն անցկացվեց Երևանում 2011թ. մայիսի 17-ին, միջոցներ կհավաքվեին եւ սեղանաբազմ կլինեին այս հարցում, բայց դա նույնպես չեղավ:

Երևանի Ավան վարչական շրջանում բնակվող բոլոր փախսականներն ապահովվել են բնակարանով, եւ միայն Աճառյան փողոցի այս շենքի մի ֆանի ընթացիկների բնակարանային խնդիրն է մնում չլուծված: Եվ այս մարդիկ արդեն չգիտեն, թե որտեղ անգամ եւ ում դիմեն իրենց անենակետական խնդրի լուծման խնդրանքով՝ նախագահին, վարչապետին, միգրացիայի ղեկավարին, Ազգային ժողովի ղեկավարին, ֆառապետին, ՄԱԿ-ի փախսականների կոմիտեին, թե՛... այլեւ չգիտեն՝ էլ ուրիշ ում:

ԱՐԱ ՄԱՐԵՏԻՈՍՅԱՆ

Կենսաթոշակների վճարումը՝ վաղը ժամը 10-ից

Կենսաթոշակների այս ամսվա վճարումը սկսվելու է դեկտեմբերի 4-ին՝ ժամը 10-ից: Այս ամսին տեղեկացանք «Հայփոս» ընկերության հասարակայնության հետ կապերի վարչության մեզ տրամադրած հաղորդագրությունից:

Ընթացիկ կենսաթոշակային ֆոնդերի երկրորդ կառավարիչը

Ինչպես տեղեկացանք Կենսոնական բանկի տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի բաժնից, ԿԲ խորհուրդը կենսաթոշակային ֆոնդերի երկրորդ կառավարիչ է ընտրել «Ցե-Կվարտա Ամոնթա Կենսաթոշակային ՊԲԿ» սահմանափակ ղեկավարությանը ընկերությանը, տրամադրելով նրան ներդրումային ֆոնդի կառավարման գործունեության լիցենզիա:

Հիշեցնենք, որ մինչ այդ կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարիչ էր ընտրվել եւ ներդրումային ֆոնդի կառավարման գործունեության լիցենզիա ստացել «Ամունդի-ԱԿԲԱ Կենսաթոշակային ընկերությունը, որը հիմնադրել էին «Ամունդի» ընկերությունը եւ «ԱԿԲԱ կրեդիտ ազդեցիկ» բանկը: Ա. Մ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԻՑ
 Հրատարակության ԻԲ սարի
 Գլխավոր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԻՑ» ՍՊԸ
 Երևան 0010, Համարձակության 47
 e-mail: azg@azg.am, azg2@arminfo.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
 ՅԱՎՈՒՆ ԱԲԵՏԻՅԱՆ հեռ. 060 271117
 Խմբագիր
 ՊԱՐՈՅՐ ՅԱՎՈՒՆԱՆ հեռ. 060 271113
 Հավատարմագրող (գովազդ) հեռ. 582960
 060 271112
 Լրագրողների սեյնեակ հեռ. 060 271118
 Համակարգչ. ծառայություն հեռ. 060 271115
Շտաբային լրատվության ծառայություն
 հեռ. 060 271114, 010 529353
 Համակարգչային ծառայություն՝ «Ազգ» թերթի

Թերթի միջոցով ամբողջական թե՛ մասնակի արձանագրությունները տրամադրված են միայն միջոցով, ռադիոհեռուստատեսության կամ համացանցով, առանց խմբագրության գրառում համաձայնության խստի ազդեցության են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի: Նիւթերը չեն գրախոսում ու չեն վերադարձում:
 Գ ռառով յոդրածները գովազդային են, որոնց բովանդակությունը համար խմբագրությունը ղեկավարում է:

«AZG» Daily NEWSPAPER
 Editor-in-chief
 H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117
 47 Hanrapetoutian st.,
 Yerevan, Armenia, 0010

Երբ այս հոդվածը գրվում էր, աշխարհի գերեզմաններին մեկի, համաձայն ամերիկյան Forbes-ի, «ամենաազդեցիկ մարդ» նախագահը դեռ չէր ժամանել Հայաստան՝ Գյումրի: Հայաստանում եւ ռուսաստանները, եւ ռուսամուկները ակնհայտ նախադասարաններ էին մեզ էին, Գյումրիում սարվա այս եղանակի համար անսովոր կանաչ խոտ էր աճել, ֆառապային փողոցներում սիգարետի մեկ մնացորդ անգամ չկար, ու, եթե

եւ նա Հայաստանի հետ իրեն չի դառնում ինչպես ռազմավարական դաճակից, այլ դիտարկում է մեր երկիրը որպես ռազմաբազա, հարավային ֆորդոս: Մենք Պուսինին շատ բաների մեջ ենք մեղադրում, վերջին հաշվով մենք Պուսինին մեղադրում ենք մեր որոշումների մեջ, ֆանի որ մեր անհամարձակության մեջ մեղավոր է Պուսինը... Այնինչ, ո՞րն է Պուսինի մեղքը, որ նա գերեզմանային նախագահ է, բայց մի՞թե դա մեղ է: Արդյոք

ազդեցիկ է դարձնում իր երկիրը, որ կարողանում է ձեռք բերել հարավային, հյուսիսային, արեւմտյան ու արեւելյան ֆորդոսներ, դրանում նրան չէ կարող մեղադրել: Մեղադրել ղեկավար է այն երկրներին, որոնք թույլ են տալիս, որ իրենց դարձնեն ֆորդոսներ:
 Այս առումով անհասկանալի է, թե ո՞րն է Պուսինի մեղքը, ի՞նչ նպատակ ունի՝ ընդդիմանալ նրա այցելությանը, նրա հայտարարություններին, նրա այցի ա-

Պուսինի՞, թե՞ մեր mea culpa-ն

ամոք չլինե, Երևանում ու Գյումրիում ամբողջովին կծածկվելին ձյուղոյի համար անհրաժեշտ տարածքի կոչվող գործով, իսկ ձյուղոյն կհռչակվել «ազգային սպորտաձեռն», զոնե մի ֆանի օրով: Մյուս կողմից, ուսկանական բաժանմունք էին բերվել մի խումբ երիտասարդներ, որոնց միակ մեղքն այն է, որ իրենք չեն սիրում Պուսինին, անգամ դա էլ չէր, այլ այն, որ իրենք ղեկավարվում էին բողոքի ակցիա կազմակերպել Պուսինի այցի դեմ: Նրանց բաժանմունք բերած ուսկանները, վերջիններս այս առումով հրահանգավորածները մոռանում են, որ եթե մի երկրում Պուսինի, Օբամայի, այլ գերագործերի այցերի դեմ բողոքի ակցիաներ տեղի չեն ունենում, ուրեմն այդ երկրներն աննորմալ երկրներ են:

կարելի է մարդուն մեղադրել, որ ինքը, ի սարբերություն հեթանոսական երկրներում շատ-շատերի, իրոք ընտրվել է ՌԴ նախագահ ու իրեն դառնում է ինչպես գերեզմանային նախագահ: Եթե Մերժ Սարգսյանն, օրինակ, հնարավորություն ունենար ֆորդոս համարելու եւ դարձնելու Ջուլիանը, չէր օգտվի այդ հնարավորությունից: Այդ դարազայում ոչ ոք Մերժ Սարգսյանին չէր մեղադրի, որովհետեւ Ջուլիանը Հայաստանի ֆորդոս դարձնելը բխում է Հայաստանի ազգային օգուտից: Այլ հարց է, որ Ջուլիանը ու նրա բնակչությունը դարձապես թույլ չէին տա, որ իրենց դարձնեն ու դիտարկեն որպես ֆորդոս: Այսինքն, երբ որեւէ ղեկավար ղեկավար այնքան ազդեցիկ է ինքն ու դրանով իսկ

ռանձնահատկություններին: Մեր խնդիրը դա չէ, մենք մեր երկրում ազգային ինքնագիտակցության, ղեկավարության ամրապնդման, ազդեցիկ նախագահով, ազդեցիկ երկիր կառուցելու խնդիր ունենք: Խանգարում է արդյոք այս նպատակների համար Պուսինը, իհարկե խանգարում է, բայց նա բողոքին է խանգարում, օրինակ՝ Կրասնին, Սոլոդկային, Ուկրաինային...
 Ուրեմն մեր ֆորդոս լինելու մեջ մեղավոր մենք ինքներս ենք, եւ այստեղ ոչ թե Պուսինի մեղքն է նշվելու, այլ՝ մեր mea culpa-ն: Ի վերջո հզորները մեղք չունեն իրենց հզորության մեջ, մեղավորը թույլներն են, ֆանի որ թույլ են՝ հերիք չէ, նաեւ համարձակություն չունեն՝ ուժեղանալու: ԱՐԱՄԿ ԱՅՅԱՆ

«Միացյալ խաչ» հուշարձանը նամականիքներում

Յուզահանդես ՀՊՄՀ գիտական գրադարանում

Երեկ Երևանում բացվեց հայ եւ ռուս ժողովուրդների դարավոր բարեկամության ինքնատիպ խորհրդանիշ հանդիսացող «Միացյալ խաչ» հուշարձանը: Հուշարձանի նույնանիշը, որի ղեկավարումն այսօր կատարված է՝ «Օրինյալ է հայ եւ ռուս ժողովուրդների դարավոր բարեկամությունը», Մոսկվայի 850-ամյակի առթիվ 1997 թ-ին տեղադրվել է Մոսկվա ֆառապի կենտրոնում՝ Նիկիտայի դարապետների դարավոր (հուշարձանի հեղինակային խմբի ղեկավարն է ֆանդակագործ, Հայաստանի վասակավոր նկարիչ, Ուկրաինայի արվեստի վասակավոր գործիչ, ԽՍՀՄ Լենինյան մրցանակի դափնեկիր Ֆրիդրիխ Սողոյանը, ճարտարապետները՝ Ռազմիկ եւ Տիգրան Մանուկյանները):
 Այս առիթով խաչասուր Արուսյանի անվան հայկական ղեկավարման մանկավարժական համալսարանի հունանիստ գրա-

կանության ընթացքում բացվել է ՀՊՄՀ վասակաշատ դասախոս, մամականիքագետ, գիտության թեկնածու, դոցենտ Անոն Բաբայանյանի «Միացյալ խաչ» հուշարձանին նվիրված մամականիքների ցուցադրությունը:
 Ներկայացված են 2006 թ-ի հունվարին միաժամանակ Ռուսաստանի եւ Հայաստանի կառավարության համատեղ ղեկավարման ղեկավարության մեջ դրված ու ցրանառության մեջ դր-

ված մամականիքները, որոնց խորհրդանշաններն են «Միացյալ խաչ» հուշարձանի ղեկավարը, թերթային հոդվածներ այդ մամականիքների ցուցադրության մեջ դրվելու մասին:
 Ցուցադրությունը նվիրված է հայ եւ ռուս ժողովուրդների դարավոր բարեկամությանը:
 ԱՐԱՄԿ ԱՅՅԱՆ
 ՀՊՄՀ գիտական գրադարանի ավագ գրադարանավար

Ինչ կհետևի Պոլիսի այցին բուսանդակային առումով

Ռուսաստանի դաշնության նախագահ Վլադիմիր Պուտինի այցը Հայաստան զուգահեռվեց Ուկրաինայում չափազանց լարված դրությամբ, որտեղ նախագահ Յանուկովիչն արդեն իրաներժ հայտարարություններ է արձակում, որտեղ խոսում են արդեն անհավասար դրություն մտնելու մասին, եւ որտեղ ժամ առ ժամ վիճակն ավելի դժվար վերահսկելի է դառնում: Այդ բոլորն ի վերջո հավանաբար իր անդրադարձն ունեցավ Հայաստան Պուտինի այցի վրա՝ կարճ այցն առավել արագացված դարձնելով եւ ՌԴ նախագահի չնասանկցությանը հայ-ռուսական բարեկամության հուշարձանի բացմանը: Չնայած՝ հնարավոր է, որ Պուտինի համար առավել սկզբունքային մոտեցում է եղել իր այցը սկսել հենց Գյումրիից, որտեղ ռուսական ռազմաբազա սեղակայող սարածից, ինչը, կարելի է ասել, ղեկավար այցի առումով մի փոքր սկզբունք է միջոցառված արարողակարգը, բայց չէինք ուզեմս վարվել այնպես, ինչպես աղյուսի մեջ մազ որոնողներն են վարվում՝ մասնացույց անելով Պուտինի ու Սարգսյանի չհամընկնող Գյումրիի օդանավակայանում: Ի վերջո՝ արարողակարգից ու ձեռքից ավելի բովանդակությունն է կարևոր: Իսկ իրեն հարկավոր հայտարարություններն ի վերջո Պուտինն արեց՝ մի քիչ ոչ ղաշտակալան ելույթով, նախագահ Սարգսյանի մի օրինակի առիթով Գյումրիում հավաստելով, որ Հայաստանի Կովկասից Ռուսաստանը չի դադարում հեռանալ, ամրանա-

լու է սարածաբանում՝ հիմնվելով սարածաբանի երկրներին, այդ թվում Հայաստանի հետ բարեկամական հարաբերությունների վրա: Ու մի ուրիշ համաստեփսում էլ ասելով, որ մեծացնելու է ռազմական ներկայությունը Հայաստանում: Դե իսկ Պուտինի հետ եկած մարդաբան ռուս դաշնակցությունը եւս ի սեղի ու ժամանակի ելույթներ է ունեցել Գյումրիի խորհրդատվական հիշեցնելով Հայաստանի սահմանի օգուտները ՄՄ մտնելու, եւ առհասարակ, Ռուսաստանի հետ համագործակցության դարձաբայում, այդ թվում՝ հասուն սակագնով Հայաստանին վաճառվող գազի մասին չի մոռացվել, ու Հայաստանին եւս հիշեցրել են դարձավորությունների մասին: Արդյո՞ք ողջ հայ ժողովրդի եւ նրա իշխանությունների սուվերեն ընտրությունն էր Մաքսային միությանն անդամակցելը, ինչպես որ Պուտինն է կարծում: Կամ արդյո՞ք արագ փոփոխվող աշխարհում հարկավոր նոր մոտեցումները կարելի է միայն գտնել Մաքսային միությունում, ինչպես նախագահ Սարգսյանն էր ասում իր ելույթում, եւ ուր /ՄՄ/ մուտքի համար Հայաստանն արագացված աշխատում է: Եվ որհանով են հասկալանք արդյունավետ Հայաստանին սրվող արժեքներին Հայաստանին եւ առավելությունների կիրառման այն մեխանիզմները, որոնց շնորհիվ գուցե Հայաստանի սնտեսությունն այդպիսով կկենսունականա իսկալանք, ու իսկալանք Ռուսաստանի հետ ադրանաբանաառության շահ մեծ ծավալ-

ներով Հայաստանը դուրս կգա դժվար վիճակից: Սա էլ հետո տեսնելու բան է՝ այժմ միայն ոգեբերությունն է տեսանելի, որը հնարավոր չէ բռնել եւ շուտապես: Դրան գումարվում են ուկրաինական զարգացումները, որոնք ընդհանրապես կարող են խանգարել Մաքսային միության կազմավորմանը, ու դա մեզինքն կախված բան է: Բայց եւ չենք կարող չհարցնել՝ իսկ, ասեմք, նույն Ռուսաստանն ուզո՞ւմ է տեսնել սնտեսությունը կարգի բերած եւ ուրիշներից չկախված Հայաստան: Իսկ թե ի՞նչ տեսակի այց էր Պուտինի այցը՝ ղեկավարված, դաշնակցական, թե՛ աշխատանքային, այդպես էլ արարողակարգից հնարավոր չէրավ գլխի ընկնել (չնայած ղաշտակալան կոչվում էր ղեկավար այց, բայց դա իսկալանք երկրորդական է): Մանավանդ՝ հավանաբար Պուտինի ուղեղը զբաղված էր Ուկրաինայում սեղի ունեցողով,

որը խորապես նրան չմտածել էր կարող: Իսկ որ ցուցարարներ կային Երևանի փողոցներում՝ է, դա նորմալ է, ուզած զարգալար կողմնակիցներ ու հակառակողներ ունի, Պուտինի այցի դեմ բողոքողներին եւս կարելի է հասկանալ: Նրանք իրենց բողոքը հիմնավորում են մտածողություններով, որ ՄՄ մտնելով Հայաստանն ինքնիշխանությունը չկորցնի, ու Պուտինը կամ ինչ-որ վերադարձված կառույց կդառնան մեր երկիրն թելադրող: Ու որ ցուցարարները հիշել էին 1920 թվականի դեկտեմբերի 2-ը, երբ կնքվեց Հայաստանը խորհրդայնացնելու հայ-ռուսական դաշնագիրը՝ աչքը տեսածից է վախենում, ու ռազմավարական գործընկեր երկրի դեկավարին էլ թող հայտնի լինեն մեր մտածողությունները, ի՞նչ կա այդտեղ: Ու ղեկավար այդպես ջղաձգվել, ինչպես մեր ուսկանությունն էր ջղաձգվում,

ակտիվիստների ու լրագրողների բերան ենթարկելով. եղա՞վ, է, թող Պուտինն էլ տեսնի, որ Հայաստանում եւս մտածողություններ ու մտածողություններ կան: Ցուցարարների ու ուսկանների բախումները բողոքովին աղետկալան չէին հայաստանյան ընդհանուր սրամտություններին ու հարիչ չէին մեզ՝ ոչ ցուցարարներին բերան ենթարկելու, ոչ էլ վերջիններիս ոչ համարժեք ղաշակածի առումով: Իսկ թե ո՞վ էր հրահրում երկվա բողոքի վիճակները, դա երկրորդական է, բոլոր դեմքերում ուսկանությունն է ղաշակալանա՞սու իրավիճակի համար, ով օրվա երկրորդ կեսի հայտարարությամբ արդարանում էր, թե երթ ժամանակ իրավախախտում կատարածները ոչ թե ձեռքալավել, այլ մեկուսացվել են հավաքի վայրից՝ վարչական դաշտախանասվության ենթարկվելու նդաշակով բերվել ուսկանությունն եւ ազատ արձակվել: Ընդդիմադիրների հաշվարկներն ու մտածողությունները բերան ենթարկվածների վերաբերյալ այլ սեղեկալություն էր դարձնակում: Բոլոր դեմքերում Պուտինի այցը Հայաստանի համար սարածաբանային նշանակություն ունի՝ Հայաստանի հետագա ուղու, սնտեսության զարգացման, անվտանգության առումով, ու ավելի ուշ Հայաստանի նախագահի նսավայրում սեղի ունեցած բանակցություններում եւ համատեղ մամուլի ասուլիսում հնչածի մասին այս առումով դեռ կանգնալանք: ՄԱՐԵՏՈՍ ԽԵՂՈՍՅԱՆ

«Վլադիմիր Վլադիմիրի, դա իսկական գործընկերոջ եւ բարեկամի հայլ է»

1-ին էջից
Նախագահի լիբլակակն արտահայտությունները Եւրոնակվել են զնահասականներով, թե այդ «գունդը, հիրավի, կարելի է համարել ակունքը մարտական եղբայրության ավանդույթների, որոնք Եւրոնակում է 102-րդ ռուսական ռազմակայանը»:
«Մենք ադրում ենք արագ փոփոխվող աշխարհում: Մտադես դաշնակցությունն են նոր մոտեցումներ, որոնք ավելի հե՞տ է գտնել միասին՝ ինտեգրացիոն միավորումների եւ գործընթացների Եւրոնակներում: Չենք դրանով է դաշնակալան Մաքսային միությունն եւ Ռուսաստանի, Ղազախստանի ու Բելառուսի Միասնական սնտեսական սարածի մտնելու Հայաստանի որոշումը: Այդ թեմային է նվիրված նաեւ այսօրվա համաժողովը», ներկայացրել է Հայաստանի նախագահը:
Նրա խոսքով, սեղեմբերի 3-ից հետո արդեն ստորագրված է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության եւ Եվրասիական սնտեսական համաձայնագրի միջեւ հուշագիր, սեղեմված են փաներկու աշխատանքային խմբեր, որոնք աշխատանքներ են սանում անհրաժեշտ միջոցառումների եւ օրենսդրական փոփոխությունների նախադաշնակալան ուղղու-

թյամբ: «Ընդ որում, այսօր արդեն համաձայնեցված են Հայաստանի նկատմամբ երկկողմ կարգով մի Եւրոնակ արժեքներին եւ առավելությունների կիրառման մեխանիզմները, որոնք կիրառվում են Մաքսային միության երկրների փոխհարաբերություններում»:
Մրան հետեւել է հասուն Եւրոնակալությունը Ռուսաստանի նախագահին: «Վլադիմիր Վլադիմիրի, դա իսկական գործընկերոջ եւ բարեկամի հայլ է: Այն կարելու նշանակություն ունի հայկական սնտեսության կենսունակությանն աջակցության համար», հայտարարել է Հայաստանի նախագահը:

Հայ-ռուսական հարաբերությունների համաստեփսում նախագահը ներկայացրել է. «Հայաստանում գործում է ռուսական կառուցալով մոտ 1300 ձեռնարկություն՝ դա օտարերկրյա կառուցալով մասնակցությամբ հանրապետության ամբողջ սնտեսվարող սուբյեկտների ավելի քան մեկ քառորդն է: Արդյունավետորեն են աշխատում ռուսական այնպիսի առաջատար ձեռնարկություններ, ինչպիսիք են «Գազդրոմը», «Ինտեր ՌՍՕ ԵԵՍ» ընկերությունը, ՎՏԲ բանկը, «Ռոստելեկոմը», «Ռուսական երկաթուղիներ», «Ռուսական այլումինի», «Սիստեմա» ֆինանսա-

կան բաժնեիրական կորորացիան, «Գեոդրոմայնինգ» ընկերությունների խումբը, «ՄՍՍ»-ն: Արդեն այս այցի հարթակներում համաձայնագիր կստորագրվի ռուսաստանյան նավթային ոլորտում առաջատար «Ռոսնեֆթ» ընկերության հայկական Եւրոնակ մուտքի մասին»:
Ուրախություն արտահայտելով Հայաստանում Մոսկվայի ղեկավար համալսարանի մասնաճյուղ բացելու առնչությամբ՝ Սերժ Սարգսյանը կարծիք է հայտնել, թե նդաշակահամար կլինեն կազմակերպել հայերեն լեզվի ուսուցում Ռուսաստանի այն թաղամասերի ոլորտներում, որտեղ առավել կենտրոնացված ադրում են հայկական համայնքներ:
Անդաշնակալան հիշատակելով Պետրոս Առաջինի ժամանակները, երբ հայերն ավանդաբար փնտրել են առեւտրի զարգացման, իրենց բիզնեսի առաջնորդան հանրապետություններ Ռուսաստանում, Հայաստանի նախագահը նեղել է Հայաստանի ռուսական համայնքի դերակատարության կարեւորությունը: «Անթուլյարելի է, որ մեր հասարակությունների նույնիսկ ամենամանուս մասի մեջ ծագեն կասկածամի գազումներ, այլաշաջության կամ ծայրահեղականության դրսեւ-

րումներ: Մենք երկու ժողովուրդներ ենք, ովքեր մեզ մեզի հարթել են Հայրենական մեծ դաշնակցում, դաշնակցորեն հայտարարել ֆաշիզմի ցանկացած դրսեւորման նկատմամբ զրոյական հանդուրժողականության մասին: Դա հակասում է մեր հասարակությունների եւ ոգուն, եւ արժեհանակարգին, դա հակասում է Մեծ Հայրթանակի փառքին եւ ժառանգությանը»:
«Մեր երկրների փառքալաների նոր սերնդին սղասվում է հայ-ռուսական փոխգործակցությունը Եւրոնակելը, այն նոր նախաձեռնություններով զարգացնելը: (Երիտասարդ սերնդի մի որոշ հասկան երկվա մարդը օրը փառքում բողոքի ակցիա էր իրականացնում ՌԴ նախագահի այցի դեմ՝ Վ.Պ.) Մեր ժողովուրդները, հակադես երիտասարդ սերնդի ներկայացուցիչները, ղեկ է Եւրոնակելին իմանան միմյանց մասին: Մենք ղեկ է համատեղ ջանքերով սեղեմում ավելի լայն խոսեմք մեր ժողովուրդների բարեկամության եւ եղբայրության մասին, ներառյալ՝ ուսումնական հաստատությունները՝ անցկացնելով դաշնակական ուսանողական եւ երիտասարդական փոխանակումներ ու հանդիմունքներ», ասել է նախագահը:

Իսրայելական բանակը մեղադրվում է լրագրողների վրա հարձակվելու մեջ

Իսրայելում գործող Օսարել-րյա լրագրողների ընկերակցությունը՝ FPA-ն, իսրայելական բանակին մեղադրել է ՉԼՍ-ների ներկայացուցիչների վրա հարձակվելու մեջ: Կազմակերպության կայքէջում հրատարակված հայտարարության մեջ ասվում է, որ միջադեպը տեղի է ունեցել Պաղեստինյան Կալանդիա գյուղում նոյեմբերի 29-ին, երբ լրագրողները նկատահարում էին սեղանի արմատական երիտասարդների և իսրայելցի զինվորականների ընդհարումը:

FPA-ն ընդգծում է, որ լրագրողների հազիմ եղել են իրենց զբաղմունքը մասնագետ բանվորներ և սաղավարներ: Բացի դրանից՝ բախումների հենց սկզբից լրագրողներն իրենց ձեռքերը բարձրացրել էին՝ ցուցադրելով իրենց չեզոքությունը: Նկատի ունենալով, որ լրագրողների վրա այնուամենայնիվ կրակ են բացել, կազմակերպությունում չեն կասկածում, որ զինվորականները նշանակալից են իրենց ՉԼՍ-ների աշխատակիցների վրա:

Կազմակերպության հաղորդման համաձայն, իսրայելցի զինվորականները լրագրողների վրա նետել են լուսադիմկային նռնակներ: Ինչպես դրանում է հաստատվել լուսանկարիչ Մարկո Լոնգարին, լրագրողները եղել են իսրայելցիներին ֆարկոծող Պաղեստինցիներից 20 մետր հեռավորության վրա: Նրա խոսքերով, զինծառայողները ի տասնամյակ սկսել են առանց նախազգուշացման կրակել նեֆիտ փամփուռներով:

Կալանդիայի միջադեպի առնչությամբ Ֆրանսիայի արած ժառանգական հարցադրմանն ի դասասխան՝ իսրայելական բանակը հայտարարել է, որ զինվորները գործել են իրադրությանը համապատասխան, քանի որ Պաղեստինցիները հարձակվել էին նրանց վրա, իսկ լրագրողները Պաղեստինցիների վայրից ցատկահարվել էին:

Կազմակերպության սլայդներով, նույն դեպքի ժամանակ իսրայելցի զինվորականները կրակել են իսրայելցի ազատ լուսանկարչի վրա: Ռեֆիկ փամփուռը դիմել է նրա ֆոտոսյուրիստին՝ Մարկո Լոնգարին հաստատել է այն տեղեկությունը, որ զինվորականները կրակել են ոչ թե մարդկանց ոտքերին, ինչպես արվում է սովորաբար, այլ՝ աչքերի բարձրության վրա:

Վերջին երկու տարում FPA-ն բանակից Պաղեստին է ֆնդել մեկ ասանյակ համանման դեմքեր: Զննություն է անցկացվել միայն երկու դեմքի կադրերով, ըստ որում գործը չի հասցվել դատարան: Թեյ-Ալիվում գործող Օսարել-րյա լրագրողների ընկերակցությունը հիմնվել է 1957-ին և ներկայացնում է աշխարհի 32 երկրի ՉԼՍ-ների 480 աշխատակիցներ: Կազմակերպության հիմնական խնդիրներն են Մերձավորարևելյան հակամարտության լուսաբանումը և այդ տարածաշրջանում լրագրողների աշխատանքային պայմանների ոլորտում:

Երեկ, մինչև ՌԴ նախագահ Պուտինը կժամաներ Հայաստան, հայտնի է դարձել, որ Ադրբեջանի դաշնային զորքերը միջազգային իրազեկումը և հարձակումը: «Ռա հերթական այց չէ, այլ՝ ուղեւորություն, որը կարող է փոխել տարածաշրջանային ուժերի հավասարակշռությունը, փոխել աշխարհաբաղադրական իրավիճակը», գրել է virtualaz.org-ը՝ Իլիամ Ալիեյի որոշումն ուղեւորության մասին:

Ադրբեջանը, սակայն, զենքի և զինամթերքի մոտ խմբաբանակ ձեռք բերելու Ադրբեջանի նախարարությանը և նախարարի ղեկավարությանը: Նշվում է, որ Ադրբեջանը «մտադիր չէ միանալ Մաֆային միությանը և «նոր ԽՍՀՄ»-ի վերականգնման՝ եվրասիական ճանապարհի սարածի ստեղծման ծրագրերին»:

մանադառն գործերի մի մայր տղանվել է, մի փոխգնդապետ է և ևս մի սղա՝ վիրավորվել:

Նախադեպը տեղեկություն էր տարածվել, թե ադրբեջանական կողմը կրակ է բացել սահմանախախտների ուղղությամբ, սակայն հետո եղան ակնարկներ, որ միջադեպը տեղի է ունեցել երկու կողմերի սահմանադաշնակների միջև: Իրանի սահմանադաշնակների հրամանատարները հրատարակել են հաղորդագրություն, որ իրենց զորքերը չեն բացել կրակ սահմանախախտների ուղղությամբ:

ԱԳՐԵԶՍ

Ադրբեջանի «դասասխանը Գեմբելենին»

դակորեն դայմանավորելով Հայաստանում Ռուսաստանի 102-րդ ռազմահեծակայանի արդիականացման ուղղությամբ ձեռնարկվող աշխատանքները:

«Այդ իրավիճակում Ադրբեջանը էլ ավելի ուժեղանալու հերթական փայլ է կատարում», - մանրամասնել է ադրբեջանական լրատվամիջոցը և հիշեցրել, որ Հարավային Կորեայից զենք-զինամթերք գնելու Ադրբեջանի մտադրությունը նախկինում հանդիմել է այդ երկրի արտոնարարությանը դիմադրությանը, որը դաշնային զորքերի օգնությամբ խորհուրդ էր տվել ձեռնարկել միայն Հարավային Կովկասի հետագա ռազմականացմանը մասնակցելու փայլերից:

Արդյոք իրավիճակ է փոխվել, դաշնային Սեուլը դարձրել է Ադրբեջանի չափազանց ռազմականացումից զուրկ մեծ շեղումները հայտնի չէ: Ադրբեջանական լրատվամիջոցն ուղղակի բաց գրել է, որ դաշնային զորքերը միայնակ չեն կարողանալու «բազմադիվարանոց գործարարի շուրջը բանակցելու»:

Այս իմաստով virtualaz.org-ը ենթադրում է, որ եթե «Սեուլում բանակցությունները հաջող ընթացք ունենան, ապա Ադրբեջանը կարող է դիմել ամերիկայի և Ռուսաստանի, այլևս Ռուսաստանի հանդեպ»: Ավելի վաղ միջազգային մամուլում տեղեկություններ էին հայտնվել, որ Ադրբեջանը մտադիր է Հարավային Կորեայում դասավորել «երկու փոփոխվող սուզանավ»:

Այս տեղեկությունները շրջանառվել էին, երբ հայտնի էր դարձել, որ Իրանը սեփական արտադրության սուզանավ է ջրակել Կասպից ծովում՝ մոտակայում ունենալով ուժեղացնել նավթագազային հանավայրերի դաշնային զորքերը: Համանման փայլեր ձեռնարկել են մեծ կասկածները, այդ թվում՝ Ռուսաստանը, որ արդիականացրել է Կասպից ավազանում գործող իր նավատորմը:

Չափազանց ուշագրավ է, որ այս օրերին վերսին իրավիճակը լարվել է իրանա-ադրբեջանական ցամաքային սահմանում: Դեկտեմբերի 1-ին Լեւոն-րանի սահմանային հասկածում գրանցվել է փոխհրաձգություն, Ադրբեջանի սահմանադաշնակների միջև:

սարն այդ առթիվ ադրբեջանական կողմից կատարվել է, որ խախտվել է սահմանային միջադեպերի վերաբերյալ տեղեկություններ չտարածելու երկու կողմի դայմանավորությունը:

Այսօրվա Ադրբեջանը մոտակայում Հարավային Կորեայի հետ թարմացնել զենք-զինամթերքի առուվաճառի հարցով բանակցությունները, որոնցից «կարողանա դաշնային իր արդարացի ցահերը»: Ի՞նչ ավարտ կունենան բանակցությունները, կընդառնա՞ր Սեուլը Բաֆվի խնդրանքին, թե՞ այնտեղ դարձյալ կզերիցի առողջ սրամաքանությունը, դարձ կդառնա Ադրբեջանի դաշնային զորքերի «սուրմեի» ավարտի վերաբերյալ հարեւան երկրի արձագանքներից:

Բայց առանց այդ էլ կարելի է եզրահանգել, որ Իլիամ Ալիեյի վարչախումբը կարող է վստահավոր զարգացումներ ստանալ հակադրական Կասպից ծովի ավազանում, որտեղ, ըստ երևույթի, էներգակիրների դաշնային շուրջը մրցակցությունը գնալով ավելի կատարվի և դառնալու...

Վ. Ա.

Եգիպտոսի նոր սահմանադրությունը հաստատվեց բողոքի ցույցերի դադարում

Եգիպտոսի սահմանադրության մեծամասն հանձնաժողովը կիրակի օրը հաստատել է երկրի նոր սահմանադրության նախագիծը, հաղորդում է Ֆրանսիայի զորավարությունը:

Ռոյթեր գործակալությունը մանրամասնում է, որ ֆնդակված 247 հոդվածներից չի ընդունվել միայն 5-ը: Մերժվածների թվում է խորհրդարանական և նախագահական ընտրությունների հերթաշրջանում հաստատվելու առաջարկությունը: Նոր սահմանադրության ընդունման հարցը վերջնականապես կլուծվի հանրաքվեի ժամանակ, որը կանցկացվի 2013-ի վերջին կամ 2014-ի սկզբին: Միայն դրանից հետո երկրում տեղի կունենան ընտրություններ:

Նոր նախագծի որոշ հոդվածներ հարուցում են Եգիպտոսի

հասարակության դժգոհությունը: Հոդվածներից մեկի համաձայն, ֆաղափացի կարող է կանչվել զինվորական դասարան, եթե մեղադրվում է զինծառայողների կամ ռազմականացման վրա հարձակվելու մեջ: Հասարակության մեջ երկյուղներ կան, որ սլայլ հոդվածը կօգտագործվի ցույցերի մասնակիցների դեմ:

Սահմանադրության նախագծում նաև առաջարկվում է երկրի դաշնայինության նախարարին նշանակել զինվորականների հետ համաձայնեցնելով: Ռոյթերը նշում է, որ փաստաթղթում չի խոսվում դաշնայինության նախարարի ազատման մեխանիզմի մասին:

Նոր սահմանադրության նախագծի ընդունումը տեղի ունեցավ ժողովրդական նախագահ Մուրսիի կողմնակիցների բողոք-

ի ելույթների դայմաններում: Կահիրեում բողոքի ցույցեր կազմակերպվեցին Թահրիր հրատարակում և Գերագույն դատարանի ժողովի մոտ: Ֆրանսիայի զորավարությունը հաղորդում է, որ իրենց զորքերը չեն բացել կրակ սահմանախախտների ուղղությամբ:

սասվաբեր գազ: Ավելի վաղ՝ նոյեմբերին Եգիպտոսում ընդունվել էր օրենք, որն արգելում է անցկացնել չարտոնված ցույցեր:

Եգիպտոսի սահմանադրության մեծամասն հանձնաժողովը կազմված է 50 մարդուց. հասարակական գործիչներ, ֆաղափական կուսակցությունների անդամներ, զինվորականներ, Ղոթի եկեղեցու ներկայացուցիչներ, ինչպես նաև «Մուսուլման եղբայրներ» շարժմանը չդասակարգված երկու իսլամիստներ: Հուլիսին ժողովրդական նախագահ Մուրսիի օրոք ընդունված նախորդ սահմանադրության նախագիծը հաստատվել էր առավելապես իսլամիստների կազմված 100-հոգանոց հանձնաժողովում:

Պ. Բ.

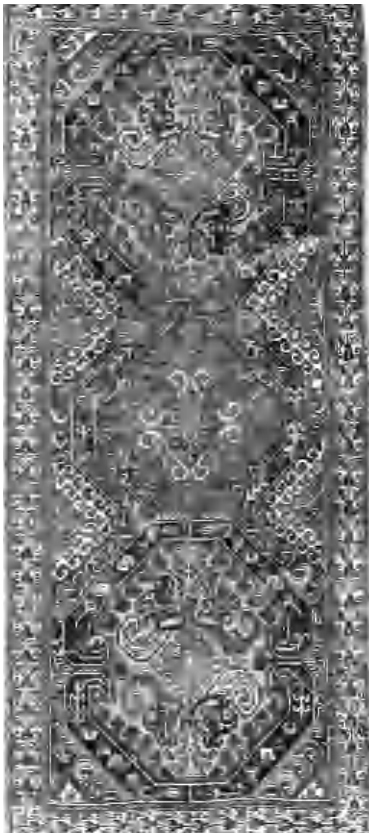
Պատկերագիրը-ալբոմի շապիկը

Հասված դասկերագրից

Ներկայացված գորգերի հիմնական մասը վերաբերում է դասական Հայաստանի գորգագործական կենտրոններին: Ընդ որում՝ հավաքածուի կազմում փչ չեն համեմատաբար վաղ օրոշանով թվագրվող գորգերը, ու հայոց դասամանկության ժառանգության ուսումնասիրման առումով էլ բացառիկ նշանակություն ունի այս հավաքածուն:

Հավաքածուի կազմում եղած հայոց գորգերին դասկանողների թվում հասկադես նշանակալից են 18-րդ դարի վիճադագորգերը, որոնք արդեն իսկ դասական կարելու սկզբնադրյուր են այդ խմբի գորգերի ու դրանց սարածան արեալների (Արցախ, Սյունիք, Վասպուրականի արեւելյան գորգագործական կենտրոններ եւ այլն) ուսումնասիրման համար: Այդ նույն սարածագորգերի գորգագործական կենտրոններին են վերաբերում նաեւ բուսածաղկային հորինվածքներով՝ մասնավորապես վարդակներով գեղագարդված մի քանի գորգեր եւ, որոնք դասական համեմատական կարելու նյութ են այդ խմբին վերաբերող գորգերի առանձին սիմոերի հետագա զարգացումների ուսումնասիրման համար:

Հավաքածուի հայկական գորգերի մեծ մասը թվագրվում է 19-րդ դարով, ընդ որում

Վիշապագորգ, Արցախ-Սյունիք, 18-րդ դար

Մուշեղ Չալոյանի էլոյթը

Սիրելի հայրենակիցներ, ես ծնունդով հնձորեսկից եմ, այժմ էլ՝ 90 տարեկան: Պատանի տարիքում մեր տանը տեսնում էի գորգային գեղեցիկ գործվածքներ, որոնք դասկանում էին ծնողներս, իբրեւ թանկարժեք, իբրեւ կրոնական հարստություն: Խորհրդային տարիներին խանութներ բացվեցին, հիմնադրոց գորգեր էին գնվում, կամ փոխանակվում մոր գործվածքներով: Դա դասառեղ չէր, որ արտասահմանյան երկրներում միտս հայտնվում էին մեր երկրում ծնունդ առած սփանջելի գործվածքներ:

Խոսքի ցուցահանդեսի բացմանը

Մեր սիրելի բարեկամ Մուշեղ Չալոյանի ներառումները եղել ու մնացել են հայրենասիրական: 1941-ին, 18 տարեկան հասակում հնձորեսկից մեկնել է դաստիարակի եւ առաջին կրթի ընթացքում դառնում է գեղի, աղա ուղարկվում Լեհաստան: Ժամանակ անց, գերմանացի ղեկավարը, նրա աշխատանքային ու շախմատային բարձր ունակության հանդեպ եղել է հարգալից, եւ երբ Փարիզ է գնացել, դաստիարակը հանդիպել է գորգավաճառներ՝ Հայկ Աղաբեկյանին եւ Գեորգ Բաբրջյանին: Իմա-

«Ձրաբերդ» բնույթի արծվագորգ, Արցախ, 18-րդ դար

Գորգերի ցուցահանդեսը Ազգային դասկերասրահում

Վերջին օրերին աշխուժացել է հայկական գորգագործության նկատմամբ հետաքրքրությունը: Դրան հավանաբար նպաստեցին նոյեմբերի 22-23-ին Երևանի դեպարտմենտի մասկերասրահում կազմակերպված միջազգային գիտաժողովը, ինչպես նաեւ նոյեմբերի 27-ին Ունանկարների

սրահում բացված՝ Մուշեղ եւ Սիմայել Չալոյանների գորգերի հարուստ հավաքածուից 60 գորգերի (հայկական եւ օտար) ցուցադրումը, որը տեւելու է մինչեւ 2014 թ. կեսերը: Ստրելի ցուցահանդեսի առթիվ լույս տեսած դասկերագրի նախաբանը եւ բացման առթիվ հնչած երկու խոսք:

դրանցից մի քանիսի վրա կան նաեւ հայաստան, թվական գրություններ, որոնք, անուշտ, ավելի են արժեւորում այդ նմուշներն իբրեւ հայոց գորգագործական մշակույթի ուսումնասիրման սկզբնադրյուրներ: Այս առումով կարող ենք առանձնացնել 1840 թվականին գործված «Ծաղկանախ» գորգը (Արցախ): Այստեղ կան «հնձորեսկ», «Փառակա», «Խաչգորգ», «Արեւագորգ» ու Արցախի, Տավուշի, Լոռվա, Սյունիքի, Վասպուրականի արեւելյան գորգագործական կենտրոններին վերաբերող գորգեր, մի շարք այլ սիմոերի վերաբերող նմուշներ:

Իր գունային երանգների ներդասակությամբ ու հորինվածքային առանձնահատկություններով մեծ հետաքրքրություն ունի այս հավաքածուի կազմում եղած միակ կարմիր, որի հիմնական հորինվածքը «Ձրաբերդ» գորգերին բնորոշ խաչափոխ առանցքով ճառագայթազարդ հորինվածքի երկաշափականացված տարբերակն է:

Այստիսով, Մուշեղ եւ Սիմայել Մարտիրոսյան-Չալոյանների գորգերի հավաքածուն ունի գիտական ու ճանաչողական մեծ նշանակություն, եւ դրա ցուցադրումն ու այս կատարողի հրատարակումն էլ կարելու ավանդ է հայոց գորգագործական մշակույթի ուսումնասիրման եւ հայոց գորգերի համահռչակման գործում:

ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԳՈՐԳԱՅԵՆ
Գորգագետ, դասական գիտությունների թեկնածու

Մուշեղ Չալոյան

Հիշում եմ մայրիկս, որ հարեւանուհու հետ գորգ էր հյուսում, չափով բավական մեծ եւ ավարտուն երեք անից: Ամհրածուտ եմ գտնում նաեւ հայտնել, որ հնձորեսկում ստեղծվող գորգերի վրա կան իրար մոտ հյուսված երկու ծաղիկ, որոնք որդես ամուսնության, միմյանց հանդեպ հավասարության կնիքն են խորհրդանշում: Իմ կյանքում նմանօրինակ գործվածքներ եմ կարողացել գտնել, որոնցից այստեղ կան եւ որոնք ընկալել եմ իբրեւ խորհմաս, կյանքի հանդեպ սիրո ու հավերժության վկայություն:

Ներկա ցուցահանդեսը՝ եվրոպական եւ արեւելյան երկրների եւ հասկադես հայկական բազմաստակ գորգերով, թող ներշնչանք դառնա վերսին կրկնելու, նաեւ հիմնելու ազգային գորգարվեստի դասական աղբյուրների՝ մայր ժողովրդի հոգեծնունդ սաղանդի ճանաչման ու ոգեւորման թանգարան:

Նալով որ հայ եմ, նրանց հայտնում է գերի հայ երիտասարդի մասին: Աղաբեկյանը հուզվում է եւ նրան իր անվամբ նվերներ է ուղարկում: Երբ Ֆրանսիան ազատագրվում է, Արեւմտյան Եվրոպա բերված Չալոյանը գալիս է Փարիզ եւ հայկական եկեղեցուն գտնում Աղաբեկյանի հասցեն: Հանդիպումը դառնում է եղանակալի: Նվիրված աշխատանք է նրա մոտ, իսկ 15 տարի անց օգնություն է ստանում առանձին գործելու: Այդպես, անվերջ շփվելով ու աղբյուրով գորգերի հետ, ըստ դասանեկան տարիքի նրա կյանքը շարունակվում է ընթացալ, ինչպես ծառն է արմատներով գոյատևում...

Անցած ավելի քան հիսուն տարիներին Չալոյանը ձեռք է բերում հայկական եւ հասկադես շուրջ 60 խնձորեսկյան գորգեր, նաեւ գեղանկարչական գործեր: Այնուհետեւ երագելով իր ծննդավայրը՝ նա սկսում է այցելել հայրենիք, իրագործում օգնություն հնձորեսկի իր դրոցին, նաեւ նախադաստեղ է տալիս ձորում գտնվող եկեղեցու ճանադարիը...

Նվիրատուներ Աղաբեկյանի ու Բաբրջյանի նման ինքս ուրախալի ծանոթացա նաեւ Չալոյանին: Նա ազգային դասկերասրահին նվիրեց հայտնի նկարիչ Պավել Կուզնեցովի «Արարատը» (1930), եւ փանդակագործ Հակոբ Գյուրջյանի

Գորգ «Գուն-Գափու» հայերեն գրություններով, 19-րդ դար

Մուշեղ Չալոյանն ահա իրականացրել է բացառիկ երեւոյթ՝ Փարիզից բերված տարբեր երկրների շուրջ յոթանասուն գորգերի

Պատկերագորգ, Հարավային Իրան, 19-րդ դար

ցուցահանդես Ազգային դասկերասրահում: Այստեղ, հայկական յուրաքանչյուր, նորաճանաչ գորգերն ընկալվում եւ շարունակվելու են ընկալվել իբրեւ ազգաբնույթ գործվածքների իմաստային արթնացման խորհրդանիշ:

ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԽՈՍՏԱՐՅԱՆ
Արվեստագետ, Ազգային դասկերասրահի տախկին տնօրէն

«Խնձորեսկ» բնույթի գորգ, Սյունիք, 19-րդ դար

Չեմպիոնության համար զայբարը արվում է

Շախմատի աշխարհի թիմային առաջնության 5-րդ տուրում ուսանողական կենտրոնում աշխարհի գործող չեմպիոն Հայաստանի ընտանու սկզբունքային մրցավեճն էր Եվրոպայի չեմպիոն Արթուրյանի հավաքականի հետ: Ինչդեռ Եվրոպայի թիմային առաջնությունում, այս անգամ էլ ոչ-ոքի արդյունք գրանցվեց: Այս անգամ առաջինը մրցավեճն ավարտեց Վլադիմիր Չակոբյանը՝ հաղթելով Նիջաթ Մամեդովին: Սակայն արդյունքային հաշիվը հավասարեցնել հաշիվը: 4-րդ խաղասախմատի վրա Վասիլ Դուրարբեյլին զոհվեց Մամեդովին: Սերգեյ Մովսիսյանը հաղթեց Մամեդովին: Մրցախաղի ելքը ղեկ է վճռվել Լեոն Արոնյանի եւ Ռուսլան Մամեդովի զոհվելու: Հայ զոհումայստերը բավական երկար ժամանակ հաղթանակի ուղիներ էր փնտրում, սակայն մրցակիցը կարողացավ դարձնել 93-րդ ֆայլին ավարտել ոչ-ոքի:

Միավորի այս կորուստը կարող է թանկ արժենալ մեր հավաքականին աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը պահպանելու համար մղվող զայբարում: Ուկրաինայի հավաքականը 5-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեց՝ 2,5-1,5 հաշվով առավելության հասնելով թուրքերի նկատմամբ: Հայերին զոհանցեցին ռուսները՝ 3,5-0,5 հաշվով հաղթելով գերմանացիներին: Իսկ Չինաստանի հավաքականը 2,5-1,5 հաշվով առավելության հասնելով ԱՄՆ-ի նկատմամբ, միավորներով հավասարվեց մեր հավաքականին: ԱՄՆ-ի հավաքականի կազմում Վարուժան Չակոբյանը չմասնակցեց մրցախաղին: 6 միավոր վասակեցին նաև հոլանդացիները՝ 3-1 հաշվով դարձնելով մասնակցող չեմպիոնի շախմատի հաղթանակը: Մեկօրյա հանգստից հետո երեկ շախմատիստները կրկին մասնակցեցին խաղասեղանների շուրջը՝ անցկացնելով 6-րդ տուրի հանդիպումները: Ցավով հայաստանի հավա-

քանակը շատ անհաջող խաղաց գերմանացիների հետ՝ դարձնելով 1-3 հաշվով: Մեր թիմի առաջատար Լեոն Արոնյանը գերոգ Մեյերի հետ մրցախաղում հայտնվել էր դարձնելով վստահի առջև: Բարեբախտաբար, գերմանացի շախմատիստը 2 կողմի սխալ թույլ սկսեց եւ դարձնել ավարտեց ոչ-ոքի: Հաջողություն կնքեցին նաև Գաբրիել Մարգարյանն ու Դավիթ Բարամիձեն: Իսկ ահա Վլադիմիր Չակոբյանն ու Սերգեյ Մովսիսյանը դարձնեցին համադասարանաբար Արկադի Նայդիչին եւ Դանիել Ֆրիդմանին:

Այս դարձումները մեր շախմատիստներին գործնականում զրկեց աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը դառնալու վերջին հնարավորությունից: Առաջնության ավարտից 3 տուր առաջ մեր ընտանին 6 միավորով 6րդ տեղում է: Այսօր ՀՀ հավաքականը կհանդիպի թուրքերի հետ:

5 անընդմեջ հաղթանակներից հետո Ուկրաինայի հավաքականը հոլանդացիների հետ մրցախաղում առաջին դարձնեցին իրենց հաղթանակը: Հոլանդացիներին հաղթանակ դարձրեց Լյուկ վան Վելին՝ դարձնելով մասնակցող Անտոն Կորոբկին: 10 միավորով Ուկրաինան բարձրացավ 2-րդ տեղում: Նույնպես արդյունավետ էր գլխավորել արդյունավետ: Հոլանդիան 8 միավորով 3-րդ տեղում է: 9 միավորով 2-րդ տեղում են ռուսները, որոնք 3-1 հաշվով դարձնեցին մասնակցող թուրքերին: Նույնպես արդյունավետ էր գլխավորել արդյունավետ: Հոլանդիան 8 միավորով 4-րդ հորիզոնականում է:

Հայ հանդբոլիստները զբաղեցրին 3-րդ տեղը

Մայրաքաղաքի «Դինամո» մարզադահլիճում վերջնագծով հասցրեցին հանդբոլի «ՀՀ վարչապետի գավաթի» միջազգային 4-րդ մրցաշարը: Հայաստանի երիտասարդական հավաքականը, որ նախորդ 2 հանդիպումներում դարձնել էր Ռուսաստանի եւ Վրաստանի հանդբոլիստներին, մրցումների վերջին օրը վերջապետեցին: Ուկրաինացիների հետ մրցախաղում մեր հանդբոլիստները հենց սկզբից սիրեցին նախաձեռնությանը եւ առաջին խաղակեսն ավարտեցին իրենց օգտին: Մրցակիցը հաշիվը մեջ մեծապես հետամղողով դերում էր: հաղթարձից մեկ րոպե առաջ մեր հավաքականը հաղթում էր 21-20 հաշվով: Ուկրաինացիների գոլերը թիմին արդյունք էր բերում, իսկ ահա մեր հանդբոլիստները հակառակ ձեռնարկեցին եւ ավելացրին հաշիվը՝ 22-20: Այդ հաղթանակի շնորհիվ ՀՀ հավաքականը մրցաշարում գրավեց 3-րդ տեղը: Այդ խաղում Հրաչյա Մարգարյանը 11 գոլ խփեց: 5 անգամ էլ աչի ընկավ Էրիկ Դավթյանը:

ավագին հանձնեց ՀՀ վարչապետ Տիգրան Մարգարյանը: Վերջինիս ՀԱՕԿ-ի փոխնախագահ, ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի ղեկավար Վահրամ Առաքելյանը հասուկ մրցանակ հանձնեց սպորտի զարգացմանը մեծ ուսուցողություն դարձնելու համար: Մրցաշարը բարձր մակարդակով կազմակերպելու համար ՀՀ սպորտի եւ երիտասարդության հարցերի նախարար Յուրի Վարդանյանը գեղեցիկ հուշագրով հանձնեց հանդբոլի Հայաստանի ֆեդերացիայի նախագահ Սարգիս Գրիգորյանին:

Բոլոր թիմերի ներկայացուցիչները որդես հուշանվեր ձեռք բերեցին: Մրցանակներ հանձնվեցին նաև մրցաշարի լավագույն խաղացողներին եւ ռեֆարկուլին՝ Ալեքսանդր Յիվիարավիլուն (Վրաստան, ձախ անկյուն), Թեյմուրազ Օրջոնիկիձեն (Վրաստան, ձախ կիսամիջին), Տիմոֆեյ Մալեմ-Նիկոլայ (Ռուսաստան, աջ անկյուն), Մախիմ Սերեյնիկով (Ուկրաինա, աջ կիսամիջին), Հրաչյա Մարգարյանին (Հայաստան, խաղարկող), Ալեքսանդր Կոչեցկով (Ռուսաստան, գծի խաղացող), Ջուրաբ Յինցինաձեն (Վրաստան, դարձնող) (Թեյմուրազ Օրջոնիկիձեն ստացավ նաև լավագույն ռեֆարկուլի համար սահմանված մրցանակը:

Մրցաշարի հաղթողը որոշեց Ռուսաստանի եւ Վրաստանի հավաքականների մրցավեճում: Վրացի հանդբոլիստները համառ զայբարում 33-28 հաշվով հաղթեցին եւ նվաճեցին գլխավոր մրցանակը: Այն հավաքականի

Օգբիլիստ նդասեց «Վոլգայի» ջախջախմանը

Ֆուտբոլի ՌԴ առաջնության 18-րդ տուրում Մոսկվայի «Մոսկովսկի» կազմում արդյունավետ խաղով աչի ընկավ Արս Օգբիլիստը՝ 2 անգամ գրավելով «Վոլգայի» դարձնելով: «Մոսկովսկի» 6-1 հաշվով ջախջախեց մրցակիցին եւ 36 միավորով 3-րդ տեղում է: 37 միավորով արդյունավետ գլխավորում է «Զենիթը»:

Արս Օգբիլիստ ՌԴ ընթացիկ առաջնությունում գոլերի թիվը հասցրեց 5-ի: Լավագույն ռեֆարկուլների ցանկը գլխավորում են Յուրա Մովսիսյանն ու ռուսոլի Արսյոն Ջյուբան, որոնք 12-ական գոլով են խփել:

Մամվել Տեր-Մահակյանը կես միավոր է զիջում առաջատարներին

Հնդկաստանում վերջնագծով է մոտենում շախմատի մրցաշարը: 9 տուրից հետո հայ շախմատիստներից լավագույն արդյունքն ունի Մամվել Տեր-Մահակյանը, որը 6,5 միավորով 5-րդ տեղում է: Նա ընդամենը կես միավոր է զիջում արդյունավետ գլխավորող Սեթուրամանին, Գուրաթի Վիդիթին եւ Իվան Պոդոլին: Վերջին 4 տուրում Մամվելը 3 միավոր վասակեց՝ հաղթելով Դաս Նելոն-Պալին, Պրասադ Դուլիպալ-

ին, հաջողությամբ կնքելով թուրքերին Սանիկիձենի եւ Վլադիսլավ Բորովիկովի հետ: 5,5-ական միավոր են վասակել Հովիկ Հայրապետյանն ու Տիգրան Ս. Պետրոսյանը: Վահե Բաղդասարյանն ունի 5 միավոր: Վերջին տուրում անհաջող խաղաց Լեոն Բաբոյանը՝ կրելով 3 դարձում, մեկ դարձում ավարտելով ոչ-ոքի: Նա 4,5 միավորով նահանջել է 55-րդ հորիզոնական: Մարիա Գեորգյանն ունի 3,5 միավոր:

«Արարատ» արձակուրդի է մեկնում 8 միավորի առավելությամբ

14-րդ տուրի հանդիպումներով ավարտվեց ֆուտբոլի Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնության առաջին կեսը: Թիմերը մեկնում են արձակուրդ, որից հետո կսկսեն նախադասարանվել մարտի վերակազմով առաջնության 2-րդ կեսին:

Բարձր սրամադրությամբ առաջին կեսին հրաժեշտ սկսեցին արարացիները, որոնք 14-րդ տուրում հյուրընկալել էին «Փյունիկին»: «Արարատը» դեռևս նախորդ տուրում աղաղակել էր 1-ին հորիզոնականը: «Փյունիկի» հետ խաղում էլ արարացիներն իրենց լավ դրսևորեցին եւ 2-0 հաշվով արժանի հաղթանակ տոնեցին: Դեռևս առաջին խաղակեսում առաջնության լավագույն ռեֆարկուլներից մեկը՝ Գեորգ Նոանյանը 2 անգամ գլխի հարվածով գրավեց մրցակցի դարձնելով: Այդ հաղթանակի շնորհիվ «Արարատ» ավելի մեծացրեց միավորների արժեքները: Իրեն հետամղող «Շիրակից»՝ լուրջ հայտ ներկայացնելով չեմպիոնի տիտղոսը նվաճելու համար:

Իսկ ահա «Շիրակը» Գյումրիում չկարողացավ հաղթել «Միկային»՝ բավարարելով ոչ-ոքիով: Շիրակցիների կազմում կրկին աչիվ էր Սերժ Դեբլեն, որն էլ 2-րդ խաղակեսի սկզբին բացեց հաշիվը: Սակայն շիրակցիներին չհաջողվեց զարգացնել հաջողությունը: Իսկ «Միկայի» գոլերից մեկը դիտույն հարվածով եզրակակեց Վարդան Սաթուրյանը՝ փրկելով թիմին դարձնելով: Նա վերջին 3 հանդիպումներում դաշից չի հեռանում առանց գոլի՝ խփելով 4 գոլով: Նախորդ տուրում էլ Սաթուրյանի խփած 2 գոլերի շնորհիվ «Միկան» 2-1 հաշվով հաղթել էր «Ուլիսին»:

Անդալուսի էր «Բանանց»-«Ալաշկերտ» խաղում գրանցված գերխուճը հաշիվը՝ 7-0: Արմեն Գյուլբերդյանցի գլխավորությամբ «Ալաշկերտը» կարծես թե սկսել էր կարգավորել խաղը: Սակայն «Բանանցի» հետ խաղում թիմի մեխանիզմում կարծես ինչ-որ բան խանգարվել էր: «Բանանցից» 2-ական գոլերի հեղինակներ դարձան Ռուսյան Հովսեփյանն ու

Գեորգ Կարապետյանը, մեկական գոլով խփեցին Ֆոֆանա Սեկուն, Արսակ Եղիզարյանն ու Կառլո Սեֆանո Ռոդրիգեսը:

Իսկ ահա «Ուլիս»-«Գանձասար» խաղում դարձան մնացին անառիկ:

	Մրցաշարային արդյունակ					Մ
	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	
1. Արարատ	14	9	3	2	20-7	30
2. Շիրակ	14	6	4	4	24-18	22
3. Գանձասար	14	5	5	4	26-18	20
4. Բանանց	14	4	7	3	18-11	19
5. Միկա	14	4	7	3	16-14	19
6. Փյունիկ	14	4	5	5	22-20	17
7. Ուլիս	14	3	4	7	12-19	13
8. Ալաշկերտ	14	2	3	9	15-46	9

Ռեֆարկուլներ		
Գեորգ Նոանյան	«Արարատ»	9
Սերժ Դեբլեն	«Շիրակ»	9
Միհրան Մանասյան	«Ալաշկերտ»	7
Արսակ Դաբյան	«Գանձասար»	7
Ալեքսանդր Ռակիչ	«Արարատ»	6
Նարեկ Բեգլարյան	«Միկա»	6

Տերթի է կանգնած Ս. Սոֆիան

1-ին էջից

Իրենց վերոհիշյալ առաջարկությանը նրանք կողմնակիորեն հույս են հայտնում, որ իրենց համար էլ կգա «լուսավոր» օրը, եւ ռուս ֆրիստայաները եւս կիջնեն եվրոպացի հոգեւոր առումով դիմազրկված հավասակիցների մակարդակին:

Սոսկվայի դաստիարակող առաջն չի դասասխանել իմամին: Գուցե անակնկալի է եկել՝ Եփրեմի, գուցե արժանադասվությունից ցածր է համարում, գուցե չի ուզում ներկայանալ համերկացի մուսուլմաններին: Գայտնի չէ:

Սակայն սեղի ունեցածը սոսկ միջադեպ կարելի է համարել այն ամենի համեմատ, ինչ սեղի է ունենում մերօրյա թուրքալուս: Ավելի ու ավելի արագ իսլամացվող այս երկրում իսկական արեւել է ծավալվել ֆրիստայաների եկեղեցիները մզկիթի վերածվելու ուղղությամբ: Բանը հասել է նրան, որ թուրքալուսի փոխվարչապետ Բյուլենթ Արինչը նորեւս հրատարակայնորեն կոչ արեց կրկին մզկիթ դարձնել Այա Սոֆիան՝ ֆրիստայաների աշխարհի թերեւս ամենահայտնի սաճարը, որը 1935 թվականից

գործում է որդես թանգարան: Եվ ինչքան բանաստեղծական է թուրքալուսի արագացումը. «Մենք ահա նայում ենք այդ ամենը Սուրբ Սոֆիային եւ ցանկանում, որ նրան հնարավորինս շուտ դարձնեն երջանիկ օրերը»: Այսինքն, որ այնքան մոտիկ հնչի նամազը: Փոխվարչապետը չի թաքցնում իր ոգեւորությունը այն կառուցվածքային, որ իզմիլ էլ Տրադիցիոնալ ֆալախներում թուրքերն արդեն յուրացրել են նույն ամենը Սոֆիայի անունը կրող բյուզանդական եկեղեցիները: Մտադրաբար նրանք իրագործվում են:

Արժե Սամբուլի դասական կենսոնում Արինչի ունեցած ելույթից եւս մի մեջբերում անել. «Բյուզանդական սաճարները համաբարհային մեակույթի եւ հոգեւոր ժառանգության անհակասելի մասն են կազմում: Դրանք դիմադրողական հարգալից վերաբերմունքով ու դաստիարակությամբ»: Գիրավի իր ցինիզմով սահման չունի թուրքերի դեմագոգիան:

Այա Սոֆիան մոտիկ թուրքացնելու մտադրանքները խոր վրդովմունք առաջացրեց առաջին հերթին Գուրանասանում: Սակայն այդ

երկրի բողոքին Անկարան դաստիարակող ինքնավար ազդեցիկությամբ, որ թուրքերն ոչինչ չունեն սովորելու Գուրանասանից կրոնական ազատությունների հարգման հարցում, եւ որ Արինչը այն միակ եվրոպական մայրաքաղաքն է, որտեղ միջեւ օրս չկա ոչ մի մզկիթ:

Մնում է միայն արձանագրել՝ եթե թուրքերը Սուրբ Սոֆիան իրոք վերածեն մամուլաշեղի, ապա դա կլինի համաբարհային ֆրիստայաների հերթական անփառունակ դաստիարակողությունը:

Թուրքական մամուլն անդրադարձել է ՌԳ նախագահի հայաստան կատարած այցին

Թուրքական ՋԼՍ-ներն անդրադարձել են Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի՝ Հայաստան կատարած դեսպանական այցին, որակելով որդես հայ եւ ռուս ժողովուրդների բարեկամության ամրադրմանն ուղղված քայլ:

Ինչպես հաղորդում է «Արմենիա»-ը, մասնավորապես թուրքական «Զաման» թերթը գրել է, որ Հայաստանի՝ Թուրքիային սահմանակից Գյումրի քաղաքում զբնակող ռուսական 102-րդ ռազմական բազան իրականում ուղղված է Թուրքիայի դեմ եւ նրան զսպելու նպատակ ունի: Սյունակազիր Ֆիհրեթ Էրթանը իր «Պուտինը Գյումրիում է» հոդվածում ընդգծում է թուրքական Կարսի եւ Արդահանի ժողովուրդներին ռուսական ռազմաբազայի ցուցման նպատակով Հայաստանում զբնակվելու ժամկետը մինչեւ 2044 թ.-ը երկարացված լինելու համազանգիր: Էրթանը նշում է, որ ռազմաբազայում ռուս զինվորների թվաքանակը 5 հազարով ավելացնելուն զուգահեռ որոշվել է նաեւ այդ ռազմաբազային հասկացնել Երեւանում զբնակող Էրթանի օդանավակայանի մի մասը:

«Զաման»-ի թղթակիցը նշում է, որ ռազմաբազան, ամենայն հավանականությամբ, օգնություն կցուցաբերի հայկական ուժերին հայ-ադրբեջանական հավանական դաստիարակող ժամանակ: Նա անդրադարձել է ռազմակայանի համանասար Անդրեյ Ռուզինսկիի՝ վերջերս արած այն հայտարարությանը, որ եթե Ադրբեջանը ուժ կիրառի Լեռնային Ղարաբաղի նկատմամբ, ապա ռազմաբազան

կարող է ՀԱՊԿ դաստիարակողությունների ժողովուրդներին մասնակցել զինված հակամարտությանը եւ ուժ կիրառել: Նա նշում է, որ չնայած ռուսական կողմը հայտարարել է, որ Ռուզինսկի խոսքը սխալ է հասկացվել, սակայն թուրքերի համար հստակ է, որ եթե Ադրբեջանը ռազմական փորձ կատարի Ղարաբաղի դեմ, ապա Ռուսաստանն անհարբեթ չի մնա:

«ՌԳ նախագահ Պուտինի այցը Գյումրի կարելու իրադարձություն է մեզ համար: Այդ այցելությանը Պուտինը մեկ անգամ եւս ընդգծում է ռուս-հայկական դաստիարակող ռազմական մասնակցության կարեւորությունը եւ հիշեցնում, որ Ռուսաստանը Հայաստանի անվտանգության երաշխավորն է», - գրում է Ֆիհրեթ Էրթանը:

Կարող է ՀԱՊԿ դաստիարակողությունների ժողովուրդներին մասնակցել զինված հակամարտությանը եւ ուժ կիրառել: Նա նշում է, որ չնայած ռուսական կողմը հայտարարել է, որ Ռուզինսկի խոսքը սխալ է հասկացվել, սակայն թուրքերի համար հստակ է, որ եթե Ադրբեջանը ռազմական փորձ կատարի Ղարաբաղի դեմ, ապա Ռուսաստանն անհարբեթ չի մնա:

«ՌԳ նախագահ Պուտինի այցը Գյումրի կարելու իրադարձություն է մեզ համար: Այդ այցելությանը Պուտինը մեկ անգամ եւս ընդգծում է ռուս-հայկական դաստիարակող ռազմական մասնակցության կարեւորությունը եւ հիշեցնում, որ Ռուսաստանը Հայաստանի անվտանգության երաշխավորն է», - գրում է Ֆիհրեթ Էրթանը:

Վաճառվում են
խաղային ավտոմեքենա գեյմինգսոֆթ՝ 6 հաս, մոդել FV880CF2, մեկ հասք՝ 1,500,000 դրամ
Հեռ.՝ (055) 444 331, Պարզել

ԼՐԱՆՈՒՅՈՒՄ ՍՆՆՈՒՅՈՒՄ
Ի փոփոխություն «Ազգ» օրաթերթի 30.11.2013թ., N 209(5292), էջ 8-ում գեյմինգսոֆթ Գրադարակային ծանուցման, սեղեկացնում ենք, որ «Ֆլորես» Աճուրդի Տուն ՍՊԸ-ի կողմից կազմակերպված ԳԳ, Բ. Երեւան, Նոր-Նոր հա. մայր, Մոլորակական փող., թիվ 20/18 հասցեի անճարժ գույքի աճուրդի ավարտը 20.01.2013թ.-ի փոխարեն սահմանված է 20.01.2014թ.-ին: Գրադարակային ծանուցման մնացած սլայդները եւ դայաները մնում են անփոփոխ:

ՀՐԱՊԱՐԱԿՄԱՆ ՍՆՆՈՒՅՈՒՄ

«Ֆլորես» Աճուրդի Տուն ՍՊԸ-ն (այսուհետ՝ Կազմակերպիչ) «Ալկոն» ԱԳ Բորսայի հարթակում իրականացնելու է բաց աճուրդ համադաստիարակող փուլերով՝ «Ղասակա» (զմի բարձրացմանը), այնուհետեւ «հոլանդական» (զմի նվազեցմանը) եղանակներով: Աճուրդի ընթացքում վաճառվելու են հետեւյալ լոտերը՝

«Արդիւնակալութեան» ՓԲԸ-ին օտարման իրավունքով դասակարգող՝

- ԳԳ, Բ. Երեւան, Կենտրոն համայնք, Ալեք Մանուկյան փող., թիվ 2 հասցե. յում գնվող 5333.1 Բ.Մ. մակերեսով անավարտ վարչական շէնք եւ թեմիսի մարզադահլ: Լոտի մեկնարկային գինը՝ 156700000 ԳԳ դրամ: Լոտի նկատմամբ սահմանափակումները՝ գույքը գրավարված է:

- ԳԳ, Բ. Երեւան, Ա. Ալեքսիսյան փող., շէնք 70, քմ. 49 հասցե. յում գնվող 58.8 Բ.Մ. մակերեսով բնակարան: Լոտի մեկնարկային գինը՝ 16600000 ԳԳ դրամ: Լոտի նկատմամբ սահմանափակումները՝ գույքը գրավարված է:

Աճուրդը՝ Բ.Երեւան, Ազաթանգեղոսի 6/1 (3-րդ հարկ) հասցեում 18.12.2013թ.-ին, ժ. 12:00-ին դասակարգ եղանակով, այնուհետեւ յուրաքանչյուր աշխատանքային օր, նույն վայրում, նույն ժամին՝ հոլանդական եղա. նակով: Աճուրդի ավարտը՝ 24.01.2014թ.: Աճուրդի մասնակցության նախաձեռնարկը սահմանված է համադաստիարակող գույքի մեկնարկային գնի 1%-ի չափով, որի վճարման վերջնական եղանակով եւ յուրաքանչյուր ա. ճուրդի փուլի օրվան նախորդող աշխատանքային օրվա ժամը 16:00-ն: Նախաձեռնարկը վճարվում է «Ֆլորես» ԱՍ ՍՊԸ-ի դրամարկում աճուրդի կա. յացման հասցեում, կամ բանկային հաշվին («Արդիւնակալութեան» ՓԲԸ-ում 2470103078480000 հաշվեհամարին): Աճուրդին մասնակցելու համար անհրաճեւ է ներկայացնել՝ ֆիզիկական անձանց համար անձը հաստ. սող փաստաթուղթ եւ Կազմակերպիչի կողմից սրված մասնակցի վկայական (այսուհետ՝ աճուրդի վկայական), որը հաստատելու է նաեւ նախաձեռնարկի մուծման փաստը, իսկ իրավաբանական անձանց համար՝ կանոնադրու. թյունը, իրավաբանական անձանց դեմքում համարման վկայականը, դաստիարակող անձի կամ ներկայացուցչի լիազորությունները հաստատող փաստաթուղթ եւ աճուրդի վկայական:

Աճուրդում հաղթող է ճանաչվում այն անձը, ով առաջարկել է ամենա. բարձր գինը: Վերջին ամենաբարձր գնային հայտ ներկայացրած մասնակցից, աճուրդավարի մուծիկի երրորդ հարվածից հետո, համարվում է աճուրդում հաղթած մասնակցից: Աճուրդին մասնակցած, սակայն չհաղթած անձի մու. ծած նախաձեռնարկ վերադարձվում է աճուրդի ավարտվելուց հետո մեկ աշխա. տանքային օրվա ընթացքում: Նախաձեռնարկը երթակա է վերադարձման, եթե ա. ճուրդը համարվում է չկայացած: Եթե աճուրդում հաղթող ճանաչված անձը իրաժարվում է ստորագրել արձանագրությունը կամ առուվաճառի դայան. նագիրը, ապա նա կորցնում է իր մուծած նախաձեռնարկը: Եթե Կազմակերպի. չը իրաժարվում է ստորագրել արձանագրությունը, ապա նա դաստիարակող է ա. ճուրդում հաղթող ճանաչված անձին վերադարձնել նախաձեռնարկը: Լոտերն ու. սունմափոխելու ցանկություն հայտնած անձին կարող են սույն ծանուցման օրվան հաջորդող օրվանից մինչեւ աճուրդի ավարտը, յուրաքանչյուր աշխա. տանքային օր, ժ. 10:00-ից մինչեւ 18:00-ն, այցելել վերը նշված հասցեներով եւ ծանոթանալ լոտերի հետ՝ այցելությունը նախադրեւ կանոնակարգին կարող եւ. դաստիարակող միջոցով: Աճուրդների ացնկացման կանոնակարգին կարող եւ. ծանոթանալ եւ անվճար ստանալ կանոնակարգի դաստիարակող, դիմելով Կազ. մակերպիչին՝ Բ.Երեւան, Ազաթանգեղոսի 6/1 հասցե: Բոլոր այլ տեղեկություն. ների համար կարող եւ գանգահարել (010) 56-45-13 հեռախոսահամարով կամ այցելել www.flores.am, www.akson.am կայքերը:

Մրբագրում եւ խմբագրում
ամեն ծավալի ու բովանդակության
հայերեն տեքստերի, գրերի
E-mail: xachagox@mail.ru, հեռ.՝ 094 48-68-03

Չինաստանը լուսնագնաց է արձակել

Դեկտեմբերի լուսն 2-ի գիշերը Չինաստանում արձակվել է մոլիչ հրթիռ՝ «Չանե-3» հեթազոտա. կան սարքով, որը դեղի Լուսին է սանում «Յույսու» («Նեֆթիսե նադասակ») կոչվող չինական առաջին լուսնագնացը:

Սինհուա գործակալությունը հաղորդում է, որ մոլիչ հրթիռը մեկնարկել է «Սիչան» տեղեւա. դահլից (Սիչուանի նահանգ): Մեկնարկը հաջող է անցել: Թռիչքը ընթանում է ծրագրին համադաստիարակում: Նախատեսված է Լուսնի մակերեսի վրա լուսնագնացի վայրէջման իրականացնել դեկտեմբերի 14-ին կամ 15-ին:

Պեկինում հասկալուց ընդգ. ծում են, որ սա լուսնային առա. ջին առաքելությունն է 1970-ա. կանների խորհրդային «Լուս. նագնաց-2» առաքելությունից հետո: ԽՍՀՄ-ը դեղի Լուսին հե. տազոտական տեղեւակում սարք էր ուղարկել 1976-ի օգոստոսին, երբ Երկրի արբանյակի ուղեծրին մոտեցել էր «Լուսնա-24» ավտ. մաս միջուկային կայանը:

«Յույսու» լուսնագնացն ան. վանակոչվել է ի դասիվ չինա. կան բանախուսության մի հե. փաթային կերպարի, որն ադ. րում է Լուսնի վրա: Այս սարվա նոյեմբերին «Յույսու» լուսնագ. նացի դաստիարակող Շանհայում

ցուցադրվել էր լայն հասարա. կայնությանը: «Նեֆթիսե նա. դասակը» իրենից ներկայաց. նում է տեղաբարձման ինքնա. վար համակարգով համադեմա. վորված ոսկեգույն վեցանիվ սարք:

Չին գիտականներն ու ճարա. րագետները «Յույսուի» ստեղծ. ման նդասակով աշխատել են մոտ 10 տարի: Նախագծելիս օգ. տագործվել են էլեկտրոնիկայի, մեխանիկայի եւ ջերմասկողու. թյան ոլորտների նորագույն մե. կունները:

Չինաստանը լուսնագնաց ստեղծած 3-րդ երկիրն է ԽՍՀՄ-

ից եւ ԱՄՆ-ից հետո: ՉԺՀ լուս. նային ծրագիրը մեկնարկեց 2007-ին, երբ դեղի Լուսին ար. ձակվեց «Չանե-1» տեղեւա. կան սարքը: Վերջինս Լուսնի ու. ղեծրի վրա աշխատեց 14 ամիս: Այդ առաքելության հիման վրա ստեղծվեց Լուսնի տեղաբարձ. րիս փաթեթը: 2010-ին դեղի Լու. սին ուղարկվեց «Չանե-2» սար. քը, որի խնդիրն էր վայրէջքի լա. վագույն տեղ ընտրել «Նեֆթիսե նադասակի» համար: «Յույ. սուի» գլխավոր խնդիրներից մե. կը լուսնային բնափողի մուծ. ների հավաքումն է:

Պ. Բ.